

гласа на населението; а надзора надъ всичко това се повъроява на смъсена европейска комисия. Но най-ценната за насъ придобивка се крие другаде: — въ границите на цѣлокупното българско отечество, начертани за пръвъ път отъ конференцията, може смѣло да се каже, подъ диктовката на графъ Игнатиевъ. Като оставимъ на страна направената отъ него отстѫпка на лордъ Солсбъри въ полза на рѣдките гърцки заселища по бръговете на Бѣло Море, иначе *grosso modo* теглените граници стговарятъ на етнографните предѣли на българското племе. Трѣбва наистина да се очудваме на майсторския похватъ на Игнатиева, изхождайки отъ Пловдивско и Търновско, гдeto възстанческиятъ движения и последвалите ги нечувани звѣрства дадоха поводъ да се заговори за реформи, да замине далечъ огнището на тия възстания и да обхване въ едно цѣло по-голямата часть отъ Европейска Турция отъ устието на Дунава до Охридско езеро и отъ Шаръ-Планина до Черно Море. Надминати бидоха и най-смѣлите блѣнове на съвременните патриоти. Остана далечъ Султановия ферманъ отъ 1870 год. Доста е да споменемъ, че споредъ фермана въ новоучреждаваната Екзархия влизаха отъ цѣла Тракия само Пловдивско и Сливенско — но съ изключение на доста мѣстности, а отъ Македония—единствено малката Велешка епархия. Вънъ отъ удивителната ловкость на гр. Игнатиева, той успѣхъ си дѣлжи и на сложилото се у маркизъ Солсбъри убеждение, че въ случая руситѣ не гонятъ задни цели, а искрено преследватъ само подобрене участъта на християните въ Европейска Турция, обречена и споредъ него, поради непоправимостта на турцитѣ, на пропадание.—Наистина дѣлото на Цариградската конференция не успѣ. Поведението на Австрия, а особено поведението на втория английски пълномощникъ скрѣ Хенри Елиотъ, тогава посланикъ въ Цариградъ, бѣха достатъчни да разбере В. Порта, че Великитѣ Сили не сѫ единодушни и тя, по тоя начинъ косвено насырдчена, отклони безъ повече предложените отъ конференцията реформи, защото били противни на буквата и на духа на Парижкия договоръ отъ 1856 и засѣгали нейния суверенитетъ и нейната политическа независимостъ.

Било писано да се обнажи меча на нашата освободителка, за да се сломи упорството на В. Порта. За да се не отиде до крайностъ, още презъ 1876 г. последва тържественото предупреждение на Александра II, направено въ речта му предъ московското дворянство въ историческия Кремль. Но нищо не помогна: защото и тогава както и сега, следъ конференцията, Портата не вѣрваше въ единодушието на силитѣ, а напротивъ си